DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
25. maj 1993 *

I sag C-334/91,

Innovation et Reconversion Industrielle, belgisk sammenslutning uden gevinstmæssigt formål, Liège, ved advokaterne Yvon Hannequart og Françoise Moises, Liège, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokaterne Arendt og Medernach, 8-10, rue M. Hardt,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved de juridiske konsulenter Dimitrios Gouloussis og Herculano Lima, som befuldmægtigede, og med valgt adresse hos Nicola Annecchino, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøgt,

hvorunder der er nedlagt påstand om annullation af Kommissionens nedsættelse af det tilskud, Den Europæiske Socialfond havde bevilget i sag 85/0209/B6,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.N. Kakouris, og dommerne J.L. Murray, G.F. Mancini, F.A. Schockweiler og P.J.G. Kapteyn,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: ekspeditionssekretær H.A. Rühl,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 19. november 1992,

* Processprog: fransk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 17. december 1992,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 27. december 1991 har Innovation et Reconversion Industrielle, en sammenslutning uden gevinstmæssigt formål (herefter benævnt »IRI«) i henhold til EØF-traktatens artikel 173, stk. 2, anlagt sag med påstand om annullation af Kommissionens retsakt i en skrivelse af 6. november 1991 om nedsættelse af det tilskud, som Den Europæiske Socialfond (herefter benævnt »fonden«) oprindeligt i sag 85/0209/B6 havde bevilget til et uddannelsesprojekt, der var indgivet af IRI.

2 Efter artikel 1, stk. 2, litra a), i Rådets beslutning 83/516/EØF af 17. oktober 1983 vedrørende Den Europæiske Socialfonds opgaver (EFT L 289, s. 38) deltager denne bl.a. i finansieringen af erhvervsuddannelsesforanstaltninger.

3 Den nationale offentligretlige organisation, der varetager samfinansieringen af projektet, indgiver ansøgningen om økonomisk støtte til fonden i den pågældende medlemsstats navn og for projektlederens regning.

4 Ifølge artikel 5 i Rådets forordning (EØF) nr. 2950/83 af 17. oktober 1983 om gennemførelse af afgørelse 83/516 (EFT L 289, s. 1, herefter benævnt »forordningen«) medfører fondens godkendelse af en ansøgning om tilskud udbetaling af et forskud på det bevilgede tilskud.

5 I medfør af stk. 4 i samme bestemmelse skal anmodninger om udbetalinger af saldobeløb indeholde en detaljeret redegørelse for indholdet, resultaterne og finansieringen af den pågældende foranstaltning. Den pågældende medlemsstat attesterer den faktiske og regnskabsmæssige rigtighed af de i udbetalingsanmodningerne indeholdte oplysninger.

6 I medfør af forordningens artikel 7, stk. 1, kan Kommissionen foretage revision på stedet vedrørende anvendelsen af tilskuddene. I medfør af stk. 3 i samme artikel drager den pågældende medlemsstat omsorg for, at Kommissionen har adgang til de oplysninger, som er nødvendige for at kunne vurdere ansøgningernes målsætning og indhold samt foranstaltningernes afvikling, finansiering og resultater og stiller ligeledes det fornødne dokumentationsmateriale for den ovenfor omhandlede attestation til rådighed for Kommissionen.

7 Såfremt tilskuddet fra fonden ikke anvendes på de i godkendelsesbeslutningen fastsatte betingelser, kan Kommissionen i medfør af artikel 6, stk. 1, suspendere, nedsætte eller lade tilskuddet bortfalde efter at have givet den pågældende medlemsstat lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger. Ifølge stk. 2 i samme artikel skal de udbetalte beløb, som ikke er blevet anvendt på de i godkendelsesbeslutningen fastsatte betingelser, tilbagebetales, og den pågældende medlemsstat er subsidiært ansvarlig for tilbagebetalingen af beløb, som med urette er udbetalt i forbindelse med foranstaltninger, hvis gennemførelse den garanterer i medfør af artikel 2, stk. 2, i ovennævnte beslutning 83/516.

8 I den foreliggende sag havde det belgiske Arbejdsministerium (herefter benævnt »ministeriet«) i den belgiske stats navn og for IRI's regning til fonden indgivet en ansøgning om tilskud til en foranstaltning bestående i uddannelse af kommende iværksættere i oprettelse og ledelse af små og mellemstore virksomheder.

9 Ved beslutning af 19. juni 1985 i sag nr. 85/0209/B6 imødekom Kommissionen ansøgningen om tilskud i en periode på to år med et beløb på 27 381 000 BFR til uddannelse af 196 personer. Denne beslutning blev meddelt ministeriet, der

herefter underrettede IRI herom. Den 10. juli 1985 blev der udbetalt et forskud på 8 214 300 BFR, svarende til 30% af det bevilgede beløb.

10 Den 16. juni 1987 indgav IRI anmodning om udbetaling af saldobeløbet, idet sammenslutningen nedsatte det skønnede beløb for det samlede tilskud til 14 783 755 BFR.

11 Ved skrivelse af 28. november 1987 anmodede Kommissionen de belgiske myndigheder om oplysninger vedrørende den almindelige udgiftsdokumentation og visse beløb, der var opgivet af IRI. De belgiske myndigheder tilstillede den 9. december 1987 Kommissionen de oplysninger, som IRI havde givet herom.

12 Den 17. marts 1989 foretog Kommissionens tjenestegrene en revision på stedet af IRI's bilag i sagen i overværelse af repræsentanter for de belgiske myndigheder.

13 Kommissionen tilstillede senere ministeriet ovennævnte skrivelse af 6. november 1991, hvormed ministeriet gjorde IRI bekendt den 15. november 1991. Ifølge skrivelsen androg det ændrede tilskud fra fonden nu kun 25/197 af beløbet ifølge anmodningen om udbetaling af saldobeløbet, dvs. 1 833 588 BFR. Begrundelsen herfor var, at de 172 personer, som havde fulgt mindre end 100 timers uddannelse, ikke kunne erklæres uddannede. Kommissionen tilkendegav, at den skulle have tilbagebetalt 6 380 712 BFR efter fradrag af det forskud, der var udbetalt til sammenslutningen.

14 I besvarelse af et spørgsmål, der blev stillet af IRI's bestyrelse den 2. december 1991 om, hvorvidt den pågældende medlemsstat havde haft lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger i overensstemmelse med forordningens artikel 6, stk. 1, erklærede ministeriet den 8. december 1991, at den revision, der blev foretaget på stedet den 17. marts 1989, »med overordentlig stor sandsynlighed« havde givet IRI og Kommissionens tjenestegrene lejlighed til i overværelse af repræsentanter for ministeriet at udveksle oplysninger vedrørende denne sag.

15 Hvad nærmere angår sagens faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

16 Til støtte for annullationspåstanden har IRI for det første gjort gældende, at der ved den beslutning, som indeholdes i Kommissionens skrivelse af 6. november 1991, er sket tilsidesættelse af forordningens artikel 6, stk. 1, idet den i strid med forskrifterne i denne bestemmelse ikke har givet den pågældende medlemsstat lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger, før den traf den omtvistede beslutning.

17 Ifølge Kommissionen indeholder skrivelsen af 6. november 1991 ikke en beslutning, men en simpel meddelelse til de belgiske myndigheder om konklusionerne af gennemgangen af anmodningen om udbetaling af saldobeløbet. Disse kunne da have fremsat deres bemærkninger, før den endelige beslutning i henhold til ovennævnte artikel 6, stk. 1, blev truffet, idet bestemmelsen ikke kræver nogen formel høringsprocedure.

18 Kommissionens argumenter kan ikke tiltrædes.

19 For det første fremgår det klart af indholdet i den retsakt, der indeholdes i ovennævnte skrivelse, at der ved denne sker en endelig nedsættelse af det oprindelig tilskud, der var bevilget IRI, og at det desuden pålægges denne sammenslutning at tilbagebetale en del af det udbetalte forskud. Den pågældende retsakt har således retsvirkninger, der påvirker IRI's interesser ved en bestemt ændring af dens retsstilling.

20 For det andet ses det ikke ved en gennemlæsning af sagens akter, at de belgiske myndigheder har haft lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger i medfør af ovennævnte artikel 6, stk. 1, i forordningen.

21 Selv om den revision, der blev udført på stedet af Kommissionens tjenestegrene i overværelse af repræsentanter for de nationale myndigheder, kunne have givet anledning til at udveksle oplysninger vedrørende IRI's sag, er det dog ikke bevist, at de nationale myndigheder fik mulighed for at drøfte både retsgrundlaget for og størrelsen af den påtænkte nedsættelse, før beslutningen blev truffet.

22 Som det nemlig fremgår af det fortrolige referat vedrørende denne revision, der blev udfærdiget af Kommissionens Finanskontrol, var det først efter revisionen, at denne tjeneste besluttede at foreslå Generaldirektoratet »Beskæftigelse, Arbejdsmarkedsrelationer og Sociale Anliggender« at nedsætte fondens tilskud til det beløb, der blev endeligt fastsat ved den anfægtede beslutning om nedsættelse og krav om tilbagebetaling af det for meget udbetalte beløb.

23 Det fremgår ikke i øvrigt af sagens akter, at dette beløb under den senere korrespondance har kunnet gøres til genstand for specifikke bemærkninger fra de belgiske myndigheder, før den omtvistede beslutning om nedsættelse blev truffet.

24 Det står imidlertid fast, at medlemsstaten er den eneste talsmand i forhold til fonden (jf. dom af 15.3.1984, sag 310/81, EISS mod Kommissionen, Sml. s. 1341, præmis 15), og at denne stat kan holdes ansvarlig, for så vidt den attesterer den faktiske og regnskabsmæssige rigtighed af de i udbetalingsanmodningerne indeholdte oplysninger, og endog kan blive ansvarlig for, at uddannelsesforanstaltningerne gennemføres forsvarligt.

25 I betragtning af den centrale rolle og omfanget af det ansvar, som den pågældende medlemsstat påtager sig ved præsentationen af og kontrollen med finansieringen af uddannelsesforanstaltningerne, er dens mulighed for at kunne fremkomme med sine bemærkninger før vedtagelsen af en endelig beslutning om nedsættelse et væsentligt formkrav, hvis tilsidesættelse medfører ugyldighed af de anfægtede beslutninger (jf. domme af 7.5.1991, sag C-291/89, Interhôtel mod Kommissionen, Sml. I, s. 2257, præmis 17, sag C-304/89, Oliveira mod Kommissionen, Sml. I, s. 2283, præmis 21, og af 4.6.1992, sag C-157/90, Infortek mod Kommissionen, Sml. I, s. 3525, præmis 20).

26 Heraf følger, at den omtvistede beslutning om nedsættelse må annulleres, uden at det er fornødent at tage stilling til de øvrige af IRI påberåbte anbringender.

Sagens omkostninger

27 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, såfremt der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har tabt sagen, pålægges den at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) Kommissionens beslutning om at nedsætte Den Europæiske Socialfonds tilskud i forbindelse med ansøgning om tilskud i sag 85/0209/B6 til 1 833 588 BFR annulleres.

2) Kommissionen betaler sagens omkostninger.

Kakouris Murray

Mancini Schockweiler Kapteyn

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 25. maj 1993.

J.-G. Giraud C.N. Kakouris

Justitssekretær Formand for Sjette Afdeling